KVINNORNAS TIDNING

N:o 22. 2:dra årg. 28 Maj 1922.

Annonspris: Textsida 25 öre pr mm.
sista sidan 20 öre pr mm.
Längre annonsering rabatt.

Utkommer varje Söndag.
Utgivare och redaktör: INGEBORG DAHLLÖF. För annons- och ekonomiavdelningen: EDITH RICKBERG.
Redaktion och expedition: *Vallgatan 27, Göteborg.* Tel. 18070.

Prenumerationspris:
Helår Kr. 6: — 1/2 år Kr. 3:75.
Lösnummer 20 öre.
F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG, 1922

Eftertryck tillåtes gärna om "Kvinnornas Tidning", med hela namnet utsatt, angives som källan.

INNEHÅLL.

Oss kvinnor emellan.
Hemmen i gamla och i moderna tider. Av Emmy Boman.
En Martha bland nationerna.
Övergiven. Av H-t H-n,
Gustav Vigelands fontän. Av S. L.
Omkring en fallen. Av Hilda Sachs
Mor. Av Elin Pettersson.
Utlandskrönika i sammandrag.
Teaterspalten.
Ett frieri.
En sannsaga. Av A. M. H.
Konsten att icke åldras.
Ur humör. Av Ragna Peters.
Från kvinnovärlden.
Kvinnornas hus i Washington. Av A. M. H.
Monte Carlo. Resebrev av A. C.

Oss kvinnor emellan.

En svart dag blev den 20 maj i den svenska kvinnorörelsens historia. Första kammaren fällde då med 56 röster mot 53 den s. k. behörighetslagen, avseende vidgat tillträde för kvinnor till statstjänst. Allt förblir sålunda vid det gamla och ärendet återupptages antagligen icke till behandling förrän i samband med den därtill hörande avlönings- och pensionsfrågan. Starka krafter skola då tvivelsutan söka bestrida själva behörigheten, principiellt erkänd genom tidigare riksdagsbeslut, eller åtminstone söka beskära den så starkt som möjligt.

Men för att nu återgå till det lidna nederlaget, så låt oss konstatera, att de svenska kvinnorna förmenats en rätt som många andra länders kvinnor redan tillerkänts. Reformen är antagen i Norge, Danmark, Tyskland och England, ehuru dess tillämpning i det sistnämnda landet icke träder i kraft förrän om några år, samt även till en viss grad i Amerika.

Hur kom det sig, att det vid frågans behandling i Första kammaren gick som det gick?

Har fröken Hesselgren rätt i sitt antagande, att det manliga motståndet mot denna reform har sin rot i männens obenägenhet att se kvinnor som överordnade för män? Detta förhållande existerar dock redan i statstjänsten. Vi ha t. ex. kvinnliga förste postexpeditörer och postmästare, under vilka manliga postexpeditörer subordinera. Några manliga protester häremot hava veterligen icke försports. Att en ung man i tjänsten tar order av en äldre mera erfaren kvinnlig kollega uppfattas helt säkert icke av honom som något nedsättande utan som något helt naturligt.

Antagligt är väl i stället, att vi här haft att göra med det principiella manliga motståndet mot varje förbättring av kvinnornas ställning, vilket åter och åter mött kvinnorörelsen under de gångna åren, men alltid övervunnits med sakliga skäl.

Även nu kunde kanske seger vunnits, om kvinnorna med styrka givit tillkänna, att de i rättvisans namn krävde reformens förverkligande. Men så har icke skett. Med undantag av en del tidningsartiklar i ämnet har under den gångna vintern ingenting åtgjorts för att för den samlade riksdagen klarlägga den svenska kvinnovärldens önskningar i denna fråga. Icke ett enda opinionsmöte har hållits, icke en enda resolution antagits. Icke i de stora städerna och icke i de små.

Det kan icke förnekas, att detta bra mycket liknat en utbredd kvinnlig likgiltighet för saken. Och dock torde den med levande intresse hava omfattats av hela den tänkande kvinnovärlden.

Men det har icke funnits någon kvinnlig organisation, som förmått att samla detta intresse, att giva det utlösning i opinionsmöten och resolutioner samt att bringa kvinnornas önskningar till allmänhetens, de olika politiska partiernas och enkannerligen riksdagens kännedom.

Vid sådana tillfällen som detta saknar man den hänsomnade Landsorganisationen för kvinnans politiska rösträtt. Vaksam, påpasslig och energisk tillvaratog den kvinnovärldens intressen på ett sätt, som ingen annan kvinnoorganisation mäktat eller synes mäkta. Dess centralledning nådde icke blott de över hela landet spridda lokalföreningarne, utan förstod även att vid viktigare tillfällen mobilisera en mängd andra kvinnliga sammanslutningar till ett gemensamt imponerande uppträdande.

Landsorganisationen stod på sin tid som den erkände ledaren för vårt lands kvinnovärld. Vilken av de nu befintliga allmänna kvinnoorganisationerna som intar ledareplatsen är icke känt. Att döma av det sätt, varpå den nu fallna viktiga kvinnofrågan lämnats åt sitt öde, förefaller det, som om ledareplatsen stode vakant. I så fall måste den svenska kvinnovärlden se till att platsen värdigt besättes och att den organisation, som tillerkännes och åtager sig ledareskapet med dess stora förpliktelser, också får det allmänna och kraftiga stöd av kvinnorna, som är den nödvändiga förutsättningen för handlingskraft och samhälleligt inflytande.

Eftertryck förbjudes.

Hemmen i gamla och i moderna tider.

Av *Emmy Boman.*

Många saknadens suckar hava under de decennier, som utgjort maskinteknikens och de husliga omstörtningarnas tidevarv, ägnats "den gamla, goda tiden" och "de goda, gamla hemmens tid". För en och annan mera inbiten hatare av moderna tiders ordningar hägrar till och med som ett längtans mål den dag, då husfaderns patriarkaliska rättigheter återställas och de av en osund tidens emancipationssmitta angripna kvinnorna från sin okvinnliga escapad ut i samhället återvända till hemmen, deras enda rätta verksamhetsfält. Stackars hem, ifall en sådan önskan skulle gå i uppfyllelse! Men utvecklingen vet ej av några språng tillbaka. Övergångstiden, som hemmen hava genomgått, var dock onekligen lång och övergångsförhållandena svåra. Det kunde mången gång vara både brydsamt och kvistigt att anpassa sig efter allt det nya. Husbönder och husmödrar satte sig också som oftast tämligen på tvären gentemot utvecklingen.

Den patriarkaliska anda och starka samhörighetskänsla, som kännetecknade gamla tiders hem och de omfattande förpliktelser som ålägo det förlänade det en värdighet och tillika en betydelse, som stod långt framom modernare tiders hem. Kanske kan man också våga det påståendet, att rikedom och välstånd i det stora hela uppbars värdigare än nu. De herremans- och ämbetsmannahem, som lågo strödda här och var på landsbygden, utgjorde som oftast verkliga kulturhärdar, till vilka våra dagars hem knappast kunna uppvisa någon motsvarighet.

Med storindustriens utveckling förlorade hemmen mycket av sin prestige och blevo icke längre av samma betydelse för samhällsekonomien. Förut var det i hemmen och genom deras näringsflit och id huvudmassan av jordbrukets och boskapsskötselns avkastning tillvaratogs och förädlades. Husmodern disponerade över mångfalden av naturaprodukter och var arbetsledare för ett överflöd av tjänare. Och som samhället ännu icke i samma utsträckning som nu vidgått de sociala förpliktelserna, var det till stor del genom enskild barmhärtighetsverksamhet budet om plikterna mot nästan fick utlösa sig. Omsorgerna om åldringar, fattiga, sjuka och hjälplösa kom på hemmens del och närmast på husmoderns. Det var stora fordringar som då ställdes på en husmors förmåga, omtanke och administrativa gåvor och fastän inför lagen föremål för många inskränkningar, ägde hon genom sin stora betydelse för hemmet en myndighet och självständighet, som icke gåvo husfaderns efter.

Men i och med att hemmens verksamhetssfer blev allt mindre omfattande, förlorade de sin föregående samhällsekonomiska betydelse, varvid även husmödrarne blevo avhända mycket av sin myndighet och självständighet. Ifrån att ha varit disponenter över en uppsjö av naturaalster, voro de nu blott förvaltare av en mer eller mindre måttlig hushållskassa. På pengar måste det nypas och sparas, vilket ej behövts med råvarorna. Vi ha kommit därhän, att uppköpen av livsmedel numera göras för veckan eller dagen, ja, i många stadshem köpas anrättningarna färdiglagade. Husmoderns kall fordrar ej längre något förutseende på lång sikt.

Steg för steg fortforo husmödrarnas domäner att kringskäras av tidsutvecklingen och vetenskapens framsteg. Hushållningssystemet utdömdes såsom föråldrat, och det traditionella kosthållet stod i uppenbar oöverensstämmelse med näringsfysiologiens fordringar; hänsyn måste hädanefter tagas till fördans näringsvärde och procentiska sammansättning. Även tjänstefolksfrågan började för husmödrarna bli ett svårlöst problem. Det var ingen lätt sak att hålla jämna steg med utveckligen.

Fastän hemmen icke längre voro producerande utan blott konsumerande, började man till sist få ögonen öppna för att husmödrarnas arbete icke förty var av stor nationalekonomisk betydelse. Hemmens standard och ekonomi berodde väsentligen på hur husmödrarna utövade sitt kall, och sålunda var det på deras förnuftiga eller oförnuftiga sätt att lösa hushållningsproblemet som samhällets ekonomi och välstånd i sin tur berodde. Det började göras jämförelser mellan lanthushållningen och den husliga ekonomien; stat och samhälle borde upprätta läroanstalter för den senare såväl som för den förra. Och en rationell sammansättning och behandling av den näring, varmed den mänskliga livsprocessen underhölls vore av minst lika stor betydelse som en rationell utfordring av husdjuren. Småningom började dessa "orimliga" krav vinna beaktande, och skolkök och skolkökksseminarier kommo till stånd.

Den kristid vi genomlevat har i ännu högre grad lagt i dagen betydelsen av hemmens hushållning för samhällsekonomien i sin helhet, och den gav ökat berättigande åt de senaste decenniernas strävanden att i de mångtusende hem, där hushållssystem och köksvetenskap ditintills grundat sig blott på tradition och slentrian, få till stånd rationellare hushållsmetoder.

Det goda gamla hemmet drogs mycket häftigt och omilt ut i utvecklingens ström. Månget grund har det stött emot, många besvärliga skär har det haft att passera, innan det lärt att foga sig efter tidsförhållandena. Nu tycks dock den tid hava kommit, då hemmet fullt vet att anpassa sig efter utvecklingens krav. Det lönar sig inte att längre sucka efter den gamla goda tiden. Utvecklingen ger och tar. Och ifråga om hemmet har den givit mera än den tagit.

Hemmen äro icke så betydelsefulla utåt som de en gång varit. De förfoga icke över så stora resurser men hava häller icke så stora förpliktelser. Det har också blivit betydligt trängre rum kring hemmets härd, men hemmen ha i stället blivit så många fler, och det växande begäret att få bo under eget tak kan lättare än förr realiseras.

Det förr så betungande hushållsmaskineriet har blivit långt mera lättskött, och hemmen göra sig alltmera oberoende av främmande arbetshjälp. Mekaniseringen och elektrifieringen hålla långsamt men säkert på att tränga in och avlyfta eller lätta det husliga arbetets mödor.

Husmödrarna börja att alltmera allmänt blicka sig omkring och ut i det samhälle, varav deras hem utgör en del, och för vilket de uppfostra sina barn. Och många äro de husmödrar, som redan nu lärt sig räcka till icke blott för familjens egen fredlysta lilla värld, hemmet, utan även för arbetet ute i det stora gemensamma hemmet, samhället.

En Martha bland nationerna.

Schweiz är bibelns "Martha" bland nationerna, den oförlikneliga husmodern, som har ordnat sitt hushåll in i de minsta detaljer, och som är så belåten med sitt välordnade hem, att hon kan avstå från sina oroliga och stridslystna grannars ärelystnad och strävanden. De som äro nyfikna att övertyga sig om hur långt statens inflytande kan gå i att bestämma medborgarens dagliga liv, böra närmare studera de lagar, som utfärdades i Schweiz under kriget. Det var förbjudet att råskala potatis! och om någon gjorde det, så var det absolut förbjudet att kasta skalen på sophögen. Skedde det, så kom uppsyningsmannen över avfall L'inspecteur federal du tribut!! eller vad han officiellt heter, och avgav rapport om saken inom 24 timmar. Det tager lång tid för en utlänning, som bosätter sig i Schweiz, innan han inser fördelarne av en sådan vitt utgrenad välgörande verksamhet. Du går och lägger dig och är skyldig din skräddare 200 francs. Nästa morgon är det brevbäraren, som kommer för att inkassera summan eller också får du brev från en bank som erbjuder dig ett lån mot sex procent för att kunna betala skulden. Skräddaren har vänt sig till banken! Det är en egendomlighet att så få av de författare, som predika socialism, gjort sig besvär att studera den i detta dess andliga hem. Folk undrar och bråkar sin hjärna för att föreställa sig vad en välvillig kollektivism, klokt och förnuftigt genomförd, skulle kunna göra för en nation. Här i Schweiz *veta* vi att icke allt är guld som glimmar. En främmande socialist ser mer praktisk socialism här under 12 månader än han hunnit predika under 50 år. Efter slutet av tolfte månaden, om han uthärdar så länge, skulle han återvända till sitt land till goda middagar i frack och vit halsduk!

Tolv månader minst! Sex månader är för litet. De första sex månaderna ser han endast medaljens rätsida, som intresserar och behagar honom. De första sex månaderna ser han att den schweiziska tjänarinnan har lika vackra kläder och lika fina manér som frun i huset. Men under de nästa sex dagas det gradvis för honom att frun i huset varken har finare kläder eller finare sätt än tjänarinnan. De första sex månaderna märker han bara att ingen i hela landet är illa uppfostrad, och det ta'r sex månader till, innan det blir honom klart att knappt någon enda är *väl* uppfostrad. Första halvåret hör han med gränslös beundran, att alla tala tre eller fyra språk flytande, nästa halvår hör han, att intet av språken talas väl. Under 26 veckor ser han idel nöjda och kloka ansikten, men under de nästa 26 söker han förgäves ett verkligt själfullt eller förandligat ansikte.

Efter tolv månader har främlingen lärt sig inse, att socialism, existerande även under de mest gynnsamma förhållanden, i ett litet land, som aldrig deltager i krig, aldrig behöver bry sig om utländsk politik, betyder ett uteslutande hos dess anhängare av allt, som är utmärkande eller höjt över mängden, vare sig i högre intelligens, konst, litteratur eller manér. Det är skillnaden mellan: "Individerna som bilda samhället från samhället, som bildar individerna".

Detta förnekas naturligtvis på det skarpaste av alla teoretiska socialister. Mycket har skrivits just om fördelen av socialismen för utvecklandet av rika individuella gåvor. Att just därigenom, att alla ställas på lika nivå, med samma möjligheter och frihet från pekuniära svårigheter, snillet bör få tillfälle att finna uttryck och bära frukt.

Socialismens motståndare å andra sidan svara, att lika uppfostran för alla betyder ett gradvis undertryckande av individualiteten; att socialismen alltid utmynnar i förkärlek för materiella ting, och att intresset och entusiasmen för rent intellektuella ting förslappas. När det är lätt för alla att nå en viss (låt vara tämligen god) nivå, så är resultatet, att de flesta äro nöjda att stanna på denna nivå, utan att sträva högre. Allting kan ju disputeras i det abstrakta, men i Schweiz ha vi ett konkret fall. Tack vare sin ställning, politiskt och geografiskt har Schweiz nått socialismens högsta fördelar på den materiella sidan. Resultatet bör man studera på stället.

Det överensstämmer helt och hållet med uttalanden av intelligenta individualiteter, som misstro *statens* förmåga att skapa ideala förhållanden. Socialismen i Schweitz betyder att där finns en jämn nivå av uppfostran och bekvämlighet för alla medlemmar av hela nationen, men att detta vunnits på bekostnad av civilisationens högre och högsta produkter, och att alla sådana högre strävanden mötas av ett segt nästan omärkligt omedvetet men oövervinneligt motstånd, mer verksamt än t. ex. inkvisitionen.

Detta betyder att sådana lätta och självklara uppgifter som att sopa gatorna eller bära ut breven utföras utmärkt; att varje schweizer-barn kan tala flytande 3 eller 4 språk och är fullständigt hemma i fäderneslandets historia; det betyder att överallt i landet finnes utmärkta skolor för hantverk och industri för hemslöjd och matlagning. Men det betyder också att de enda hjältar nationen äger äro — de stadsfullmäktige, att en persons karakter bedömes av hans skolbetyg, och att där just inte finns något mer att bedöma, att schweizarna icke äga någon nationell konst (med undantag av något fantastiska skulpturer använda i hemslöjd) och att de på det hela taget sakna förmåga att bedöma andra nationers konstprodukter, att icke blott folkets intellektuella ståndpunkt men också deras känsloliv, deras passioner blivit reducerade till ett slags mild enhet, som rör sig inom gränserna av det som är moderat förståndigt och — uttryckligt tillåtet.

Schweizarna, under sitt högt utvecklade socialiserade styrelsesätt, hava ingått en tyst överenskommelse, att det är bäst att leva "av bröd allena" och kunna i nödfall reda sig utan

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET
GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet

EGNA FONDER KR. 182,000,000:—

Gottgör å insatta medel högsta gällande ränta

Telegramadress "Kreditbolaget"

I VARJE SVENSKT HEM

som vill följa dagshändelserna inom politikens, handelns, konstens och litteraturens område läser man numera

GÖTEBORGS HANDELS- OCH SJÖFARTS-TIDNING

Aktiebolaget
Nordiska Handelsbanken
Stockholm. GÖTEBORG. Malmö.
Egna fonder: Kr. 72,300,000:—
Fullständig bankrörelse.

TREVLIG och INTRESSANT

FÄRSKA NYHETER VÄRDEFULLT INNEHÅLL

GÖTEBORGS MORGONPOST

Den största morgontidningen

Övergiven.

Studie ur livet för Kvinnornas Tidning av *H—t H—n.*

Varje afton stod hon där vid fönstret, huttrande, hopkrupen, tåligt väntande, mera lik en staty än en människa. Poliskonstapeln, som patrullerade nedanför, hade nu vant sig så vid synen, att han liksom saknade något i sin vakttjänst, om han ej fann henne på den vanliga platsen, tydligt insatt i den ljusa fönsterramen, men vänstra axeln stödd mot fönsterposten och överkroppen något på sned.

Han brukade numera kasta en blick ditupp varje kväll, endast för att förvissa sig om att hon fanns. Men han mindes hur han, när han första kvällen såg henne i samma ställning, orörlig, oförändrad kvart efter kvart, timme efter timme, stannat mitt på gatan, med ansiktet uppåtvänt, undrande över, huruvida denna bildstod var av sten eller av kött och blod. Men vid nästa slag han gjorde var gestalten försvunnen. Han såg hennes skugga röra sig inne i rummet, än skymtande i taket, än förlängande sig på väggen — och så var hon tillbaka vid fönstret igen. Och snart begrep han hennes historia.

— — —

Det hade småningom blivit henne en oumbärlig vana att stå där och vänta på honom. Här hade hon sett vår och sommar, höst och vinter födas och dö, sett alla månar, från den ljusa majmånen till den blodröda vintermånen, som steg i en dunst av genomglödgade gaser över bergskammen mitt emot. Nedanför berget funnos ännu obebyggda marker ,med mycket skräp och bråte på och med gröna gräsfläckar, där barnen brukade leka om somrarna. Även hon hade gått dit någon gång och satt sig i en avsides vrå med vagnen. Avsides — bara avsides! Det hade blivit hennes lott i denna stad, där hon icke ägde en enda bekant, inga förbindelser, inga vänner — endast honom maken, som skulle blivit livskamraten . . .

Och slutligen hade hon här fått sin värld liksom fången i den flik av himmel och jord hon ser från fängelsegluggen. Här hade hennes liv börjat isoleras och vändas i förbittring liksom trälens, vilken med sin tjänst aldrig kan köpa högre rätt än att förbli träl.

Detta var tredje året av deras äktenskap. Och hon var redan en övergiven hustru.

Övergiven!

Nej, den sanningen sade hon sig aldrig själv. När hon ensam, kväll efter kväll, gick i väntan på honom, undvek hon att möta sina egna tankar, flydde den hemliga övertygelsen, den instinktiva vissheten som en osanning, en beskyllning för fruktansvärd att utslunga, för grym att utstå. Hon glömde hans ohöljda antydningar, ursäktade hans uppenbara gärningar, trollade bort dem med antaganden och möjligheter, famlade sig liksom brådskande fram genom hela denna mörka korridor av hopplöshet för att ånyo komma ut i ljuset — fram till den eviga förhoppningen om försoning — återförening.

Med stela djupa ögon såg hon ut i natten. Stjärnorna gnistrade och glödde på höstens djupblå duk. Och hon mindes. Under en sådan himmel vid ett sådant stjärnljus hade de växlat sina första heta kyssar, hade som två skuggor sammansmälta med varandra förlorat sig i evighetens nu. Huru hade de glidit ifrån varandra? Huru hade hela denna värld som varit deras kärlek plötsligen blivit avstängd såsom genom en hemlighetsfull dörr, till vilken ingen av dem längre ägde nyckeln?

Hon suckade och drev med korslagda armar några slag omkring i det stora rummet, varifrån dörrarna på vid gavel stodo uppslagna till andra mörka rum — en hel våning av ödslighet. På andra sidan korridoren sov den lille. Med ett ljus i handen smög hon försiktigt in till hans läger. Rosigt och blomlikt vilade det lilla huvudet mot den vita spetskudden, de små händerna voro tryckta upp mot hakan, en doft av mjölk och blomsöta svävade kring bädden. Plötsligen rörde den lilla varelsen på sig och utstötte en djup suck — samma tunga suck som så ofta arbetat sig ur hennes bröst då hon bar honom i sitt moderliv. Hon hade hört den så många gånger förr. Var det möjligt att han haft någon förnimmelse av vad hon under denna tid lidit och känt, att han tagit med sig något av sin mors sorger i sin själ? Kanske var det redan under själva tillblivelsen den frågan avgjordes, om en ny pessimist eller en ny optimist skulle födas till världen. — Bara inte det! tänkte hon innerligt — bara inte något ont över dig mitt älskade lilla barn! mumlade hennes läppar, medan de sakta så sakta vidrörde den lilla knutna handen.

Och med ljuset som en fyr framför sig fortsatte hon genom korridoren och kom in i sängkammaren — den hemliga avrättningsplatsen för deras lycka och stolthet. Hon satte ned staken på toaletten och betraktade sitt ansikte. Det var blekt och storögt, redan med grämelsens betydelsefulla linjer kring ögon och mun. Hon blev ful av att vaka — — — och blev hon även ful . . . Nej, hon ville gå och lägga sig, sova och glömma och sovande bli överraskad av den lycka, hon i sitt hemligaste inre ständigt trodde på. En gång, som i sagan — en gång skulle han alldeles oförberett komma till henne och säga: nu är jag åter din — glöm det gamla — och låt oss börja ett nytt liv tillsammans, du och jag.

Så hade han ju under förlovningstiden alltid ångrat sig efteråt, då han gjort något som sårat henne. Nej, han var icke hård, men ögonblicket för honom var icke kommet än . . .

Hon löste upp sitt rika svarta hår och lät det falla ned över skuldrorna, detta hår, som han älskat och kysst så oändligt många gånger — och som han skall kyssa ännu en gång . . . . .

Kväll efter kväll såg poliskonstapeln, som patrullerar därnere, den mörka orörliga kvinnogestalten i fönstret.

Och natt efter natt, sedan gestalten var försvunnen, och våningen låg i mörker såg han en bil hålla därnedanför, och ur densamma steg en man som med tillkämpat stadiga steg sökte sig in i huset.

Och den gode konstapeln suckade vid synen. Ty han vet att så länge den bilen rullar, skall en ensam kvinnogestalt kväll efter kväll orörlig stå däruppe i fönstret och vänta — vänta såsom en trogen, tålig vaktpost, vilken ingen skall kunna lösa av.

"varje ord som utgår av herrens mun". På den främmande som lever bland dem är det första resultatet att sinnet får ro, där finns ingen strävan eller tävlan att söka få grepp på det moderna intellektuella livets sublima eller subtila tankar, men det andra resultatet är oundvikligen opposition; så som man kämpar för luft vid kvävning. Och ännu senare börjar han undra hur länge det kommer att dröja, innan han resignerar och försjunker i detta själens dolce far niente, och glömmer misstag och misslyckanden, strävan och ärelystnad i sitt eget icke-socialistiska land.

Schweiz visar oss, att om vi konstruera vårt viljande och vår kraft på det rent nyttiga och praktiska endast, vi kunna nå ett slags lycka, så länge vi nöja oss med medelmåtta. Men tro icke, att en sådan nation också kan frambringa skalder, konstnärer eller överhuvud taget *något* stort på intelligensens, kvickhetens eller själsskönhetens område. Sådana blomster kunna endast växa i ett samhälle, där det finns mer individuell frihet, där initiativet har spelrum, och där livet är mer likt ett stort öppet fält, där det finns rum för äventyr, än en välklippt, vårdad park, där den promenerande bara blir ombedd att inte trampa ned gräsmattan.

(Ur "Saturday Review".)

Gustav Vigelands fontän.

Av *S. L.*

När man talar om den norske bildhuggaren Gustav Vigelands fontän har man nämnt ett av de största verken i konstens hela historia — ett verk som i tiderna efter oss skall nämnas med samma vördnad, som vi nu nämna Michelangelos jätteskapelser — ett verk, som, när det nu efter ett tjuguårigt arbete står inför sin slutliga fullbordan, är varje bildad människas plikt att känna. Ty undret har verkligen skett, att medan en andlig vanmakt efter den stora materiella världsförstörelsen tagit mänskligheten i besittning, fullbordas av en enda konstnär en gigantisk och härlig konstens skapelse, som, när den en gång är fullbordad och anlagd på sin utsedda plats i Kristiania, åt denna stad skall skänka världsberömmelse. Och dock torde Gustav Vigelands namn utanför konstnärligt intresserade kretsar vara relativt okänt. Ännu när han står på höjden av sitt i sanning beundransvärda och, om man endast ser det rent kvantitativt, häpnadsväckande skapande — ännu när han nalkas fullbordandet av sitt livs största verk, vars make ingen samtidens konstnär har att uppvisa och endast ett ringa fåtal i alla tiders historia, ännu när han bakom sig lagt en produktion, varav endast en ringa bråkdel skulle räckt till att skapa en konstnärs världsrykte finnas alltjämt de som icke känna hans namn. Förhållandet är betecknande för hela Gustav Vigelands konstnärsgärning. Den har aldrig representerat en utställningarnas, en reklamens man, konstnären på modet, men en arbetets, en idéernas, en viljans titan som ingen.

Vigeland är den utomordentlige arbetaren. På ett senaste porträtt av konstnären, taget i samband med en fransk konstkritikers besök i hans ateljé och återgivet i en av våra huvudstadstidningar, framträder han som en brottare med naken överkropp, befriad från klädernas tvång. Detta är ingen pose. Beethoven överraskades en dag av ett par svenska resenärer komponerande i bara skjortan och liksom gripen av ett slags andligt ursinne, som ej lät honom förnimma något av yttervärlden. Som hans dövhet redan då gjort sig märkbar, observerade han ej de inträdande, vilka häjdande sig i dörren, gripna och med andaktsfull tystnad iakttog det sällsamma skådespelet. Vigelands skapande utmärkes även av denna rastlösa, för yttervärlden blinda och döva intensitet. Det är något fenomenalt hur andlig och fysisk styrka här komplettera varandra. De äro i båda fallen så enastående, att om man endast på det materiella området tänkte sig varje individ presterande en motsvarande gärning på *sitt* verksamhetsfält, skulle nya stadsdelar resa sig, handel, näringar och industri blomstra upp i en utsträckning vars make världen aldrig skådat.

Man måste nästan förutskicka denna anmärkning för att kunna klargöra hur det är möjligt för en enda konstnär att fullborda ett sådant jätteverk som fontänen. Och dock är densamma icke det enda mästerverket i hans liv. Först när han lagt bakom sig en oöverskådlig rad av arbeten, porträttbyster, grupper, offentliga monument, varav flertalet representera något av det märkligaste och skönaste den samtida skulpturen frambragt — först då griper han sig an med sitt livs storverk — fontänen, en uppgift, vilken såsom tidigare nämnts tagit omkring 20 år av konstnärens liv i anspråk— 20 långa, mörka och prövande år, varunder världens karta ändrat utsende och mycken mänsklig vitalitet mattats, men under vilka Vigeland ingen enda gång släppt greppet om sitt livs största älsklingstanke.

Vigelands fontän är icke såsom mången torde föreställa sig, en skickligt komponerad vattenkonst utan en väldig anläggning, ett helt museum utflyttat i det fria. Undan för undan genom årens lopp växande i omfattning och monumentalitet mäter den nu i sin utsträckning 59×91 meter och omfattar förutom mittgruppen, brons av fyra titaner i övernaturlig storlek, 20 bronsgrupper inkomponerade — i trädmotiv i naturlig storlek, några 100-tal reliefer, 28 stengrupper i kollossal storlek och i grå Idefjordsgranit samt ett antal djurskulpturer, avsedda att placeras vid uppgången till fontänen. Omkring bassängen, vilken behärskas av de 20 bronsfigurerna, utbreder sig en platå i svart och grå mosaik, vari konstnären komponerat in en labyrint, som uppgives vara världens största golvlabyrint. Att genomvandra densamma representerar en vägsträcka av cirka en tredjedels mil. Från denna platå leda trappor ned till en yttre gång, prydd av stenlyktor och skulpturer samt slutligen från fontänens frontala sida en halvcirkelformig utomordentligt skön trappanordning, utefter vilken granitskulpturerna gruppera sig.

Vilken Kleinkunst blir ej det mesta som frambragts vid anblicken av denna gigantiska fontän. Och dock är det ej mängden, massan, som, i sig själv respektingivande, utgör dess storhet. Det oförgängliga värdet i denna skapelse är den inspiration, den gripande makt som strömmar ut från vart och ett av dessa verk — den inre stilla känsla, som man annars endast helt sällan förnimmer, men som man oemotståndligt gripes av vid dess betraktande, — att de alla äro framsprungna ur en oändlig kärlek och en oändlig förståelse av mänskligheten hela historia. Att söka skildra denna fontäns alla härliga enskilda verk vore omöjligt i en begränsad artikel. Intet mänskligt är utelämnat i den — alltifrån barnet till åldringen, täljer den i stora sköna drag människolivets lycka och ve.

När man tänker på den stads invånare, som äro lyckliga nog att en dag få räkna detta verk såsom en allmän egendom, som en gång dagligen kunna få beträda denna underbara anläggning och vandra omkring bland dess rikedomar eller vila på sofforna kring dess sorlande bassäng i stilla betraktande av centralskulpturerna i brons, genom vilkas trädverk mänskligheten vandrar hela livets skala fram mellan morgongryningens ljusa friskhet till det inbrytande mörkrets resignation — då erfar man för en enda gång något av avund och vemod över att ej i det egna landet, den egna staden äga något liknande.

Och dock borde man ju endast glädjas i förhoppningen om hur ett sådant konstens storverk även för andra länders konstnärer skall verka befruktande och givande för en kommande framtid.

Konsten att icke åldras.

Den schweiziske författaren Karl Victor von Bonstetten, som bevarade sin ungdomlighet in i sena ålderdomen, skrev på sin tid:

"Om ni tar till vana att undvika all tankeansträngning, allt allvarligt arbete, vårdslösar er iakttagelseförmåga, går omkring med öppna ögon, utan att se, och med öron, utan att höra, så skall ledsnaden snart uppsluka er, lägga beslag på alla edra föreställningar och förvandla er från en människa till ett själlöst djur. I en framskriden ålder lär man först i all dess bitterhet att känna lättjans och okunnighetens följder, ty det är ålderdomens öde att låta alla lyten framträde i den bjärtaste dager. För kroppsfunktionernas avtagande finnes blott en motvikt: en rörlig själ. Den man, som ej förstått att öva denna, böjer sig för åldern. Tanken, som ej bemödat sig om upplyftning, tynger ned kroppen, och med denna tyngd nalkas han graven utan mod att varken leva eller dö."

"Tänk aldrig: nu är det för sent, vad tjänar det till att bjuda till! Det är en falsk tankegång. Ingenting skadar och utarmar livet mer än de slags dödstankar, vilka komma människor att utbrista: 'Det lönar icke mödan att lära mig det eller det, att företaga mig det eller det, jag är för gammal!' — Som om man någonsin hunne fullborda något! Som om hela livet vore något annat än strävan efter vissa planer, verksamhet, förtröstan till det kommande och mod i det varande. Kan jag någonsin mäta det vidd, som skiljer mig från döden? Så länge den icke har rört mig, finner den icke till, och så länge jag lever för att leva, det vill säga för att verka, så länge är jag ung."

Kerstin Lindahls BLOMSTERAFFÄR
Korsgatan 4, Telefon 8462
Rekommenderas!

SOMMARHATTAR!
Utsökt fina och vackra.
Paradis, Cross, Esprit, Blommor och Plymgarneringar synnerligen fördelaktigt hos
Hildur Sandegren Kungsgat. 10 Telef. 6752

MOR.

Hon gav mig sin kärlek,
hon sjöng mig till ro —
hon lärde mig tro
på det goda och ljusa i livet.

Hon vävde min klädnad,
hon vävde den skär —
hon höll mig så kär
under mörka och soliga dagar.

Hon tänkte på mig,
hon tänkt i det sista —
hon bars bort i en kista,
min käraste, kära mor.

Hon vilar från oro
hon vilar i frid,
hon sover till evig tid —
jag kan inte väcka mor. — —

Ack, mor, på Din dag,
må Du kyssa min dräkt,
med Din andes fläkt —!
Jag söker — —
men finner Dig ej!

Elin Petterson.

(Till Mors Dag 28/5.)

Vi återgiva här ovan en känsligt skrivet dikt till *Mors Dag* av en spirande kvinnlig litterär begåvning, en ung arbeterska, Elin Pettersson, som tidigare från trycket har utgivet ett ganska uppmärksammat arbete "Några drag ur fabrikslivet", försedd med ett företal av Anna Lenah Elgström, som på pekar det lilla arbetets värde i egenskap av att kunna lära de bättre lottade att förstå de sämre lottades vardagsöden.

Offentliga nöjen.

LILLA TEATERN.
Kungsgatan 15. Ledare: Viran Rydkvist.
Varje afton kl. 8 e. m.
Söndag två förest. kl. 7 o. 9.
En piga bland pigor.
Biljetter à 1,50 och 2,50 erhållas å teatern kl. 12—2 och efter kl. 6 e. m.

Lisebergs Friluftsteater.
Varje afton kl. 8.
Skrattsuccèsen
Den gamla herrgården.
Lustspel i 3 akter av *Oscar Wennersten*.
Servering från kl. 6 e. m.
Biljettpriser 4:—, 3:—, 2:— och 1:—.

Slottskogens Friluftsteater.
Direktion: Gerda Thomée och Carl Barcklind.
Varje afton kl. 8
Inspektorn på Siltala.
Tel. 12084 kl. 12—2.

Vita Bandet
Slottsskogen
MUSIK VARJE AFTON
av en avdelning ur
Göteborgs Symfoniorkester.

Teaterspalten.

Sommarteatrarne i Göteborg hava, när detta skrives, börjat sin verksamhet med undantag av Nya teatern, där en i alla avseenden stark trupp från Folkan dragit in och nu förbereder sitt effektfulla framträdande inför sommarpubliken.

»*Lilla teatern*», ett alldeles nytt Thaliatempel med en liten lika lustig som trevlig scen, har däremot redan hunnit att gästvänligt öppna sin i den starka gatuvärmen skönt svala salong i biografen, Kungsgatan 15. Man spelar här Ester Blenda Nordströms underhållande historia »En piga bland pigor», vilken i Ernst Fastboms briljant gjorda »översättning» till scenen blivit något av det roligaste man kan göra bekantskap med. Vad man kanske främst vill lämna sitt erkännande är den naturlighet som vilar över förställningen. Man chargerar icke, söker icke genom karrikering vinna det lättköpta skrattet, de här roliga typerna äro tagna direkt ur livet, de verka bekanta, trovärdiga och man tycker om dem! Vi vilja icke sätta några betyg — de skulle för övrigt bli genomgående höga! — utan endast som allra bästa typ nämna »Anna», denna utomordentliga inkarnation av lantlig enfald, som på det dråpligaste sätt levandegjordes av teaterns egen direktris Viran Rydkvist, utmärkt sekunderad av sin manliga motsvarighet »Anders» i Elov Werners person.

Göteborgs friluftsteatrars
premiärdag, Kristihimmelsfärdsdag, gynnades av det mest strålande väder, som sannolikt hade sitt stora inflytande på den glädjande rika publiktillströmningen. Man hade så länge väntat på sommaren att när den nu äntligen kom såsom i ett trollslag ville man unna sig något riktigt fästligt och roligt. Och en rolig och fästlig kväll var just vad som *Gerda Thomée* beredde sin publik å sin å en av Slottskogens höjder charmant belägna friluftsteater. Pjäsen, Hjalmar Procopés enastående underhållande lustspel *Inspektorn på Siltala*, hade även till regissör haft ingen mindre än hr Carl Barcklind, som fått in något av storstadsglans och storstadshumör över det hela. Samtliga av de uppträdande frigjorde sig synnerligen lyckligt från sina tacksamma uppgifter.

Den stora publikgunst Oskar Wennerstens fyndiga och roande lustspel *Gamla herrgården* redan under föregående friluftssäsong erövrade visade sig detta år lika livskraftig hos den nya och förtjusta publik, som Kristi himmelsfärdsdag bevistade *Lisebergs friluftsteater* i allo lyckade premiär å samma pjäs. Man skrattade och man njöt under odelad munterhet av de agerandes friska och medryckande spel. Alldeles särskilt bör nämnas herr *Alws* briljanta greve, som stod ustigt insatt i ramen av den gamla herrgårdsparken. Men även fruarna *Seelig-Sandgren* och *Lisa Lundholm* samt herr *John Ekman* bidrogo frikostigt till den roande underhållningen.

Ett gott skratt förlänger livet. Och ett gott skratt är vad man i år erhåller på samtliga Göteborgs sommarteatrar med deras utmärkt väl valda program.

Utlandskrönika
i sammandrag.

Vid tiden för Genuakonferensens öppnande förklarade engelske premiärministern Lloyd George högtidligt, att världen, om konferensens fredsarbete bleve resultatlöst, skulle gripas av förtvivlan. Konferensen är nu slut, och den har så grundligt misslyckats i fråga om sin arbetsuppgift, som det överhuvud taget varit möjligt. Denna samling av världens mäktigaste och i politiskt hänseende väl kunnigaste män lyckades med fem veckors intensivt arbete åvägabringa endast ett enda beslut, det nämligen, att en ny konferens skall anordnas, denna gång i Haag. Den förtvivlan, som Lloyd George förutspådde synes emellertid icke hava gripit världen. Tidningspressen har icke ens funnit anledning att tillgripa de stora rubrikstilar, som äro de särskilt uppskakande och värdefulla nyheterna förbehållna, vid budskapets överbringande till allmänheten. Och denna har i sin ordning mottagit jobsposten med det trötta, halvt om halvt likgiltiga lugn, varmed den mottagit alla andra olycksbud under de senaste åren. Icke ens möjligheten, att Frankrike skall låta sina härar marschera in i Tyskland och besätta Ruhrdistriktet, om tyskarne icke den 31 maj fullgjort de dem ålagda ouppfyllbara skadeståndsförpliktelserna, synes förmå utlösa någon större oro hos allmänheten i de länder, som icke direkt beröras av frågan. Och dock skulle en sådan händelse otvivelaktigt få de mest vittgående och olycksbringande följder för hela Europa. Man *vill* liksom icke räkna med denna möjlighet, man hoppas på det engelska folkets veto, kanske ännu mer på resultaten av de överläggningar, som just nu föras i Paris mellan världens största bankinstitut om ett internationellt lån till Tyskland, medels vilket det skall kunna stilla sina fienders omättliga penninghunger. För att ett sådant lån skall kunna uppbringas måste dock skadeståndet nedprässas så, att Tysklands tillgångar erbjuda lånegivarne en betryggande säkerhet. Avgörandet ligger hos den amerikanska finansen, vilken vid Parismötet företrädes av en sådan utomordentlig kraft som Morgan.

Bland övriga utrikespolitiska händelser kan nämnas att finska riksdagen nekat att underskriva det av utrikesministern Holsti preliminärt träffade militära avtalet med Polen. Holsti har trätt tillbaka och hans portfölj övertagits av statsminister Vennola. Det finska folket tillsträvar en orientering åt Sverige med hänsyn till den framtida fara, som hotar från Ryssland och som måste anses gälla båda länderna.

I Polen råder panikstämning med anledning av det mellan Ryssland och Tyskland i Genua ingångna förbundet. Polens ställning är icke heller den bästa. Denna nya stat har av ententen uppbyggts med landsdelar, som länge legat under rysk och tysk domvärjo, dit mäktiga krafter önska att de åter skola bringas.

En bulgarisk revolution, som syntes lova pressen rikt nyhetsmaterial för den döda sommarsäsongen visade sig vara endast en telegramanka med mycket kortvarigt liv.

I Irland far man som vanligt mycket ovarsamt fram med människoliv. Det protestantiska Ulster har för att skydda sig mot de katolska sydirländarnes lönnmord och mordbrandsanläggningar beslutat upprätta en poliskår på 50,000 man.

I Mindre Asien har det turkisk-grekiska kriget, som för det mesta ligger nere, blossat upp och man slåss åter.

Några utrikespolitiska nyheter av angenämt slag föreligga, som vanligt, icke.

KORSETT-NYHETER!

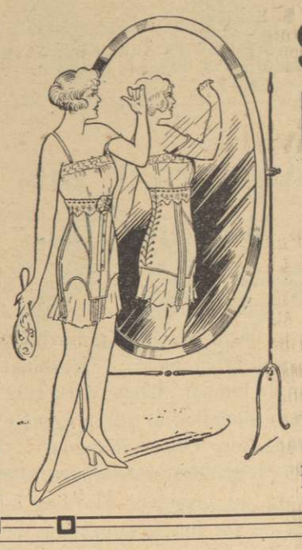

SPECIELLA KORSETTEN

Med rostfria, obrytbara Hercules Spiralfjädrar samt med dubbelremsa i sidorna till ökat stöd åt fjädrarna och största möjliga hållbarhet. Försedda med 2 strumphållare.

Speciella A. lila drällvävnad 8:50
Speciella B. grå drällvävnad 9:50
Speciella C, 4 strumph. beige satin 11:50

Till landsorten mot postförskott.

A. JÖNSSON & Co.,
Kungsgatan 50 GÖTEBORG Linnégatan 10

Omkring en fallen.

Av *Hilda Sachs.*

I en av riksdagens korridorer den 20 maj strax efter sedan propositionen om kvinnors tillträde till statstjänst fallit i Första kammaren.

"Nej, ser ni", säger mig en bekant, en herre, som inte alls sörjde över tilldragelsen, "orsaken ligger djupt. Den ligger i kvinnans och mannens olika psyke, hennes är intuitivt, hans är analytiskt."

Jag avstod från vidare rsonnemang. När en man börjar att tala om hurudan kvinnan är och hurudan mannen är, då är allt sådant hopplöst. Ty bottnar inte männens motvilja mot att ge oss likställighet i deras förutfattade mening att "om inte alla, så de flesta" kvinnor ha det eller det utmärkande karaktärsdraget — och just det som i det föreliggande fallet gör dem olämpliga?

När för en del år sedan de ordalag i grundlagen, som stodo i vägen för kvinnors behörighet till statstjänst ändrades, trodde vi inte då att vi hade denna rätt som i en liten ask? Bara att ta fram och begagna, när "regering och riksdag så beslutade". Nu hade regeringen kommit med sin proposition, utskottet hade gjort den till sitt förslag — fastän flera reservationer funnos — och så vägrar första kammaren. Visserligen med endast några röster, men nederlaget är där.

Det är sådana nederlag som dessa, som — det måste sägas — irritera oss och som tillika verka så tröstlöst. Inte för att vi inte tro vi skola få vår önskan uppfylld rätt snart, utan just emedan vi tro det. Vad skola de tjäna till dessa uppskov, som männen älska så innerligt? Äro de inte bara ett bevis på Carl Lindhagens gamla sats, att hela motståndet mot kvinnosaken beror endast på att männen tro sig vara kvinnorna så överlägsna, "vilket den dagliga erfarenheten visar inte vara förhållandet?"

Edvard Brandes yttrade en gång för en trettio, fyrtio år sedan: Ge kvinnorna full likställighet med ens så få vi frågan ur världen! Hur rätt hade han ej! Vi hade sluppit en lång, lång väg, sluppit få tvinga fram vår rätt droppvis. Varför inse inte männen att tillträdet till statsämbeten är, såsom hr v. Koch sade i kammaren, en medborgarrätt och att den som sådan ofrånkomligt kommer att beviljas. Men det ser nästan ut som om man funne ett nöje i att behandla kvinnorna som något att ej räkna med just sedan de kommit i riksdagen. De tas som ett litet oansenligt inslag.

De äro nämligen för få. Det är vad tudelningen av rösterna vid folkomröstningen och detta statstjänstfrågans fall bör lära oss. Saken kan ej repareras nu, men frågan kommer framdeles åter under behandling. Må vi då ha träffat alla nödiga förberedelser för att utgången må bli en annan!

A. S. Nilssons Blomsteraffär
Linnégatan 31
Tel. 40572
Mors Dag, Blommor
Kransar
Buketter
i alla FRISLÄGEN.

En sannsaga.

Det händer ibland så underbara ting i världen att man inte skulle tro dem möjliga om man inte hade full visshet om att de skett.

En sådan händelse fick en av dem som arbeta för det hungrande Ryssland nyligen uppleva. Det kommer en dag till byrån en torftigt klädd liten gumma. Hon plockar fram ur sin trasiga portmonnä en hundrakronosedel och lämnar den: "Det ska vara till dom som svälta i Ryssland." När mottagarinnan såg frågande och förvånad ut, tillade hon: "Se, det var så att min son har skickat mig hundra kronor som jag skulle ha till något riktigt roligt, och det roligaste jag kan få är att få ge till det här, men litet vill jag ha åt mig själv, så jag ska be om jag kan få tillbaka tio kronor till det." Kan man inte kalla en sådan handling underbart stor? En människa ger *allt* vad hon har, hela sin nyss vunna förmögenhet, för att rädda livet på sin lidande nästa, långt, långt borta i Ryssland! — Och hon gör det som vore det helt naturligt och självfallet, ingenting att tala om alls. Hon vill inte ens säga sitt namn, bara att hennes hemvist är försörjningsinrättningen. Men en sådan gärning bör inte hemlighållas, för det är både lärorikt och tröstrikt att erfara sådant i en tid då man frestas att tro hela mänskligheten nedsjunken i baalsdyrkan.

Den fattiga lilla kvinnan visste vad inte så många veta, nämligen att givandets glädje är större än något annat som kan fås för pengar.

A. M. H.

Selma Sjöberg's
DAMFRISÉRSALONG
Kungsgatan 63. Rikstelefon 4717.
Rekommenderas.
OBS.! Nedsatta priser.

HELANDERS
ångrostade
KAFFE
är i *smak* och *arom* oöverträffat

Ett frieri.

För en hundratjugo år sedan var det nog tämligen ovanligt att äkta makar funnit varandra genom en tidningsannons. Men det hände dock.

Det påstås sålunda att vår berömda skaldinna Anna Maria Lenngren eller som hon före sitt giftermål hette mamsell Malmstedt fick mottaga sin blivande makes frieri med anledning av en annons.

Den för sin kvickhet ryktbara fru Schröderheim, maka till Gustaf III:s gunstling Elis Schröderheim, önskade livligt, att det skulle bli parti mellan hennes goda vän mamsell Malmstedt och medredaktören i Stockholmsposten kanslisten Carl Petter Lenngren. En vacker dag då mamsell Malmstedt var på besök hos Schröderheims, saknade hon plötsligt sin sypung och trodde att hon förlorat den på gatan. Det överenskoms att hon skulle annonsera efter den och tillfället var ju synnerligen lämpligt för en liten vers i den muntra genre, som var för mamsell Malmstedt säregen. Annonsen, som ordentligt infördes, hade följande avfattning:

Borttappat.

En flicka har sin sypung mist,
Den tappades, gu'nås så visst,
Vid sista morgonpromenaden
Emellan Södermalm och staden.
Uti den pungen låg en sax,
Två silkesnystan, litet vax,
En halsduksnål, två små berlocker
Och en Cupido utav socker,
En fingerborg, syringar två,
Så genomnätta och så små
Som fingrarne de suttit på;
Ett litet nålhus och ett mönster,
Nyss ritat av emot ett fönster,
Och till en väst det mönstret var,
Till julklapp ämnat söta far.
Nu kommer hon därmed till korta,
Ty hennes sypung nu är borta.

Den denna pung, till färgen grön,
Tillrättaskaffar, får till lön
En puss och tvenne sockerbrön.

Nu ville sig emellertid inte bättre än att fru Schröderheim hittade sypungen i sin egen våning. Hon omtalade emellertid inte sitt fynd utan inviterade sin goda vän Anna Maria till en liten fästlighet. Vid sitt inträde i Schröderheimska salongen, fann denna på ett bord en kristallassiett med två sockerbröd. Och innan hon hunnit få riktigt klart för sig vad detta betydde, öppnades en annan dörr och kanslisten Lenngren uppenbarade sig samt överlämnade med en djup bugning den förlorade sypungen till dess ägarinna med anhållan att få den utlovade hittelönen "en puss och tvenne sockerbrön".

Något annat frieri lär icke ha förekommit men det dugde ju och det fick sedan sin fullbordan vid kullerstolarne.

HVAR 8 DAG
"en verkligt förstklassig illustrerad tidskrift — — — —"
"— — med gedigen och fint kultiverad ton— — — — — —"
SÄGER DAGSPRESSEN
Bör ej saknas i något svenskt hem!
PRENUMERERA Å NÄRMASTE POSTANSTALT ELLER BOKHANDEL!

Vi äro tacksamma, om Ni rekommenderar Kvinnornas Tidning till Edra vänner!

Damväskor
Badmössor
Portföljer
Resväskor
Stort urval. — Billiga priser.
6 Korsgatan 6
Göteborg
Linoleumbolaget
Jönsson, Frändberg & C:o.
Tel. 20233.

Potatis till kötträtter
är gott, men det blir ännu bättre när man icke får det alltid utan annat emellan. Därtill lämpa sig makaroni synnerligen väl, de äro närande, välsmakande och lätt tillagade. Makaroni till kött (för 6 personer): 150 gr. makaroni (stänger eller skurna bitar), 1½ liter vatten, ½ matsked salt, 50 gr. smör, 3 matsk. riven ost eller 3 matsk. stötta skorpor. Beredning: Makaronerna sköljes och påsättes i *kokande* saltat vatten och få koka 20 min. De upphälles i durkslag, överspolas med kallt vatten, och få väl rinna av men icke kallna. Smöret smältes och gjutes över och riven ost eller stötta skorpor nerblandas i makaronerna.
ANVÄND SVENSKA MAKARONER!
DE TÅL JÄMFÖRELSE MED DE BÄSTA IMPORTERADE.

Titta noga på detta Troll

Monte Carlo.

Resebrev av *A. C.*

Kl. ½ 4 på morgonen vaknade jag. Borta vid västra horisonten låg ett sagoslott av vit marmor med gyllene kupoler och tinnar; det var glänsande upplyst, fönsterraderna avtecknade sig som briljant-kedjor mot den trots månljuset dunkla natthimlen. Jag sprang upp och bort till mitt vidöppna fönster, nedanför låg palmträdgården månbelyst, apelsinträden tyngdes av gyllene frukter, och just där trädgården slutade slog strandvågen upp över stenarne med sitt dova långdragna "Bum-m-m-m". Det låg dimma över Medelhavet — och sagoslottet där i fjärran var Casino i Monte Carlo. Jag försjöng i tankar, tills isande kyla från det röda tegeltaket drev mig tillbaka till den varma sängen.

Och så vart det måndag morgon, och tåget förde oss längs den bedårande kusten mot Ventimiglia, Mentone och Monte Carlo.

Det hade stormat förfärligt dagen förut, så att vi icke vågat oss utom dörren, ty *stå* kunde man inte, ännu mindre *gå*, men nu låg havet turkosblått och lekte med snövitt skum kring klipporna vid La Mortola (en av världens skönaste trädgårdar) och rosor och geranier hängde ned från varje balkong, varje remnad mur medan skogsmarken under oliverna var täckt av små vilda pingstliljor, tulpaner och de sista anemonerna i lila och scharlakan.

Det är en egendomlig atmosfär i Monte Carlo, något av ett orchidéehus; skönheten tyckes giftblandad och bedövar. Man går genom en tropisk växtprakt mellan statyer, vaser, vattenkonster uppför terrasserna till Casino, marmorslottet. Först får man där genomgå en liten examen: Namn varifrån? varthän? och sen får man tillåtelse att inträda i denna förgård till Inferno. Där kunde med skäl sättas över porten: "Lasciate ogni speranza, voi che entrate". (= I, som här inträden, lämnen hoppet därute.)

Tämligen långa bord, klädda med grönt kläde, avdelade i vissa rutor och trianglar. Vid varje sida och varje ända 2 croupièrer, alltså 8, som sköta spelet och hålla uppsikt, mellan dem sitta spelarne och bakom dessa stå andra, ofta flera varv djupt. Mitt på bordet rouletten, ett slags flat skål, försedd med röda och svarta nummer runt om hela randen, och däri rullar den ödesdigra elfenbenskulan, satt i rörelse av förste croupièren, och stannar vid något nummer "rouge eller noir", och därpå beror då vinst eller förlust för de spelande, som satt sina mynt på de numrerade linjernas korsningspunkter på klädet. Man hör blott det ohyggliga klirrandet av guld och silver och croupièrens entoniga: "Faites vos jeus, mesdames et messieurs", och så "rävsorna" som raka in vinsterna, — spelarens förlust är ju spelbankens vinst.

Vi hade föresatt oss att "spela" med någon låg summa, för att kunna "skryta" med att vi spelat i Monte Carlo, men det var oss omöjligt; detta klirrande av mynt var som en avgrundsmusik, och vi hörde det vakande och sovande i veckor efteråt.

Och så människorna. Där satt den gamla svartklädda häxan med "rovfågelsklor" och halvantar, som aldrig

Holger Bille
TANDKLINIK
Vitfeltsplatsen 1 B. Tel. 19340. Göteborg.
(Mitt emot Engelska kyrkan).
Mottagningstid vard. 10—3, sönd. 11—12.
Specialité: *Löständer* alla slag. Guldarbeten, guldbryggor och guldstifttänder.
Resande kunna erhålla sina arbeten på dagen.

Ur humör.

Av *Ragna Peters.*

Hon kommer hem till sitt förhyrda rum efter dagens arbete — trött och missmodig och nedstämd intill döden. Vilken dag! Hällregn på morgonen, trassel på kontoret, eländigare mat än vanligt på mathålet, idel förtretligheter från början till slut. Och nu ligger kvällen blank och tom och innehållslös framför henne!

Hon kastar uttröttad av sig hatt och kappa och ser sig flyktigt i spegeln. Så hon ser ut! Håret hänger i raka testar, ansiktet bär spår av häftiga sinnesrörelser och är blekt efter den vattniga middagen. Och kring denna sorgliga skepnad sluter sig rummet som en värdig ram — detta trista rum som hon hyrt, därför att det ej fanns något överkomligt annat att hyra, och som hon vanligen försonar sig med, men i dag avskyr. Avskyr emedan hon är arg — arrg — arrrg! Bara den där piedestalen med lampan. Varför skulle en lampa stå på en piedestal! Och de där gamla randiga överdragen, som komma igen varje påsk och tagas bort varje jul. Precis som om en sådan där fläckig hemsk gammal möbel skulle vara något att spara på! Och den flottiga schaggduken, det blekta beväringskortet på väggen, spetstrasen på toaletten — allt sorgliga påminnelser om att hon såsom självförsörjande ramlat åtskilliga trappsteg ned från den kulturnivå, det hem stod på, varur hon utgått.

Hon retar upp sig mer och mer, gör jämförelser och börjar slutligen gråta och önska sig döden. Tårarna lätta hjärtat, men lägga sig som bly i huvudet. Nu ser hon skön ut! Hon betraktar sig bistert, nästan fientligt några ögonblick, men plötsligt far den tanken som en blixt genom hennes huvud: — Nej, det skall katten se ut på det sättet!

Och hon sätter sig beslutsamt ned framför toaletten gör sin vackraste frisyr, manicurerar sina naglar, pryder sig med sin bästa collier, kastar av den dräkt, vari alla dagens bekymmer tyckas ha stannat kvar, och iför sig nytt från topp till tå. Spegeln återkastar snart bilden av en förtjusande ung dam, som gillande måste småle åt sitt eget jag. Hon känner sig med ens gladare, fästligare. Hon vill nu alls inte dö. Hon ser sig omkring i rummet och finner att det bär en viss hemtrevnadens prägel. Piedestalen med lampan ser rätt förnäm ut, och de rödrandiga överdragen verka på det hela taget ganska prydliga. Hon upptäcker vidare genom fönstret att staden ligger helt underbar i solnedgångsljuset och tycker sig känna berusande dofter av hägg och syrén, som lösts av det härliga morgonrägnet. Vilken afton! Man kan helt enkelt inte sitta inne. Och hon erinrar, att hon har vänner — ganska många vänner, varav åtminstone ett par tre skulle sätta stort värde på hennes sällskap.

En kort stund senare går en ung elegant dam med raska, spänstiga steg gatan framåt. I solnedgångsljuset lysa hennes ögon med en glättig klarhet, som sprider en vårlig värme i hjärtana hos dem, vilka passera henne förbi.

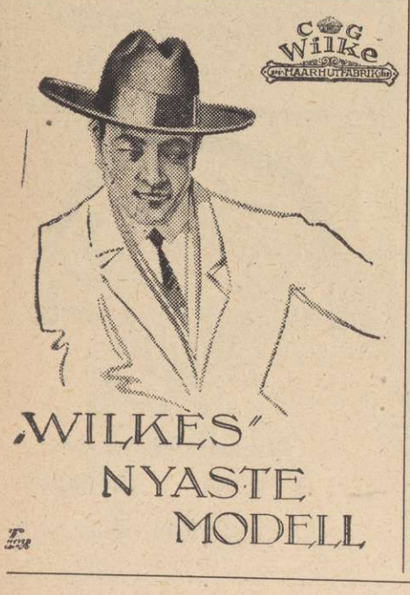

KORGSTOLAR

Pris Kr. 14:50
KUDDAR
från
Kr. 7:50 styck.
För
Sommarbostaden
Soffor
Sängar
Madrasser
Täcken
Korgstolar
Vilstolar
Hängmattor
Flaggor
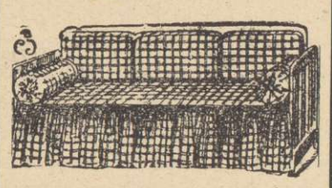
Bomullsmattor
Sävmattor
Kokosmattor
Gardiner, vita o. coul.
Portierstänger
Rullgardiner
m. m.
Platsens största urval.
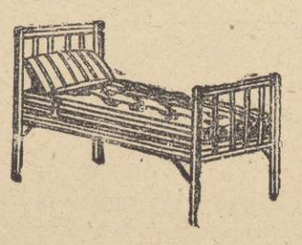
A.-B
Carl Johnsson
2 Kungstorget 2,
Göteborg.

Tänk så lätt aluminiumkärlen återfå sin silverglänsande yta, då de poleras med ***"Zelos Aluminiumputs".***
Priset är endast 45 öre pr burk.
Tillverkare: Fabriken Zelos, Göteborg.

Från kvinnovärlden.

Det engelska överhuset förblir stängt för kvinnorna. Ett tidigare kommittébeslut att "peeresses in their own right" skola äga säte och stämma i överhuset har underkänts av en nytillsatt kommitté. Kravet på tillträdesrätten hade rests av lady Rhondda, ägare till stora engelska kolgruvefält, och det gällde utom henne ytterligare ett trettiotal "peeresses".

*

I engelska parlamentet har Attorney General till svar på en fråga om kvinnorna, vilka numera tillåtas praktisera som advokater i England, även kunna inneha domareposter och andra befattningar vid domstolarna, förklarat, att alla kvinnor som äga föreskrivna kvalifikationer för befattningar inom rättsväsendet äro likställda med männen vid tillsättandet av dylika befattningar.

*

Fil. d:r Emmy Noether, docent i matematik vid universitetet i Göttingen, har utnämnts till professor. Hon är född 1882.

*

President Harding har lämnat sitt medgivande till att privatsekreteraren hos förutvarande amerikanska sändebudet i Paris, Herrick, miss Lucile Atchersen, avlägger examen för diplomatisk tjänst, varefter hennes utnämning till Förenta staternas förste kvinnlige legationssekreterare kan väntas. Miss Atcherson är 26 år gammal.

Extra Prima Press- och Droppäkta
Damkläde
i ett flertal moderna färger utsäljes billigt direkt från lager.
S. ERICSONS KLÄDESLAGER,
Järntorget 3, Wilsons hus, 2 dra vån.
Öppet 8—7.

Kvinnornas hus i Washington.

Woman's Party är en stor, neutral kvinnoförening i Amerika, som i dessa dagar inviger sitt huvudkvarter, ett härligt palats i Washington, som har kunnat inköpas tack vare en kolossal donation av föreningens ordförande, mrs *Oliver Belmont.*

Den högtidliga invigningen sker i närvaro av president Harding, som håller tal för husets storslagna ändamål. Det blir en representativ församling som bevittnar invigningen. Både kongressmedlemmar och kvinnosaksledare från många stater och från främmande länder skola samlas där. Men så är också händelsen anmärkningsvärd, närmast lik en dröm.

Woman's Partys mäktiga hus byggdes 1812 till kongresshus, och kongressen hade sitt säte där i många år. Det är således ett hus fullt av historiska minnen, nu skall det tillbyggas och förstoras, så att det kan bli ett idealcentrum för dem, som vilja verka för kvinnornas sak inom olika områden. Där skall bl. a. rymmas bibliotek, upplysningsbyrå, klubbrum, mötessal, restaurant, en mängd gästrum för medlemmar o. s. v. och allt i stor skala. Under de höga gamla träden på terrassen skall te serveras.

Det kan vattnas i munnen på en när man hör hur bra de amerikanska kvinnorna få det, och vi lyckönska dem till att på en sådan mötesplats kunna välkomna kvinnosakskvinnor från hela världen.

A. M. H.

K. A. Döbeln
Vasaplatsen 13, Göteborg.
Speceriaffär m. m.
Telefon 3102. Etabl. 1897.
REKOMMENDERAS!

Alla slags kopparslageriarbeten utföras. Förtenningar verkställas med kemiskt rent tenn.
Johnson & Carlson, Husargatan 24. — Tel. 4111. —

Köp
Olof Asklunds
Bröd
Det är bäst

J. BLIXT, Skoaffär
Dam-, Herr- och Barnskodon. Solida och moderna varor.
Kungstorget 1 (Götahallen).
Bazaren 45 & 47, Kungstorget.
Nya Sjömanshemmet åt 1:sta Långgatan.
Skanstorget 5.

Vollmers - Meeths' TESALONG

BESTÄLLNINGAR
å våra
förstklassiga
SMÖRGÅSAR och
KONDITORIVAROR
för ensk. samkväm
etc., utföras
till moderata priser.

NU INKOMMET,
till dagens lägsta priser:
Handvävda, färgäkta Bomullstyger, stor sortering. Ylletyger, Viyella, Flaneller, till klädningar och blusar. Blekta och oblekta Vävnader, bästa fabrikat, med stor rabatt å stycke. Prima kulörta Skjorttyger, Möbeltyger, Gardiner, Borddukar, Bolstervar, Sängtäcken, Linnevävnader, Handdukar och Duktyger, bästa kvalitéer. Lahmans Herr- och Damunderkläder. Strumpor. Snörliv. Näsdukar. Förkläden. Prima Bomulls- och Ullgarner.
Bertha Anderson,
15 Korsgatan 15

Konditori & Lunchrestaurant
RICH
I hörnet av Kungs- och Korsgatorna
(ingång Korsgatan 13)
Kaffefrukostar - Lunchar - Tésupéer,
samt goda smörgåsar.
Konditoriservering hela dagen.

FÄRSKT och RÖKT
Renkött, Höns, Kyckling
samt allt slags Vildt till dagens lägsta priser uti
E. Björks Vildtaffär
Tel. 1648, 20834. St. Saluhallen 1.

SKÖNHET
är makt, det vet varje kvinna. En välvårdad kropp är sällan ful, en obetydlighet kan förbättra ett utseende. Å Fysikaliska Institutet erhållas de sakkunnigaste råd och anvisningar i allt som tillhör skönhetsvård. Engelbrektsgatan 7, 2 vån. Tel. 18457. Mottagning 11—2, 5—7.
OBS.! Rådfrågningar kostnadsfritt.

Vårda håret!
om det är sjukt eller friskt och använd
ZIWERTZ' Extrait Vegetal
bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kungl. Hovleverantör *Ziwertz' Eftr. i Göteborg.*
Lorensbergsgatan 7. Tel. 1098.

HÄMORROIDER.
Försvinna absolut efter några dagars användning av Hämosalvan, *gammal beprövad huskur.* Finnes i alla välsorterade färg- & kemikalieaffärer samt mot postförskott från Tekniska fabr. Elefanten. Åberopa denna tidning. *Göteborg.* Tel. 10470.

Yllefiltar
utsäljes billigt direkt från lager.
S. ERICSONS KLÄDESLAGER.
Järntorget 3, Wilsons hus, 2:a vån.
Öppet 8—7.

Grosshandlare B. var inte riktigt nöjd med personalen. Den var visserligen hygglig, men icke synnerligen ivrig i arbetet, och rätt ofta blev en eller annan sak uppskjuten till nästa dag. För att vänja personalen av med denna fula ovana, beställde grosshandlaren några stora pappskyltar med orden: "Gör det genast!" och lät hänga upp dem i kontorsrummen.

Resultatet härav blev, att kassören samma kväll rymde med 25,000 kr., tre bokhållare begärde högre lön, den gifte bokföraren enleverade den kvinnliga stenografen och två av de bästa springpojkarna lämnade sina platser för att bliva sjömän.

*

Greve Georg Adlersparre, densamme som spelade en så framträdande roll i 1809 års revolution frågade en gång längre fram i tiden, när han satt som landshövding i Mariestad, den för sin kvickhet kände musikern Kull hur det kom sig, att *han* ej lyckats bliva något vassare än organist i Skara, då han ju i alla fall vore ovanligt rikt utrustad av naturen.

— Det kommer sig därav, svarade Kull ögonblickligen, att det ej varit någon revolution i musiken, herr landshövding.

*

Kaptenen till korpralen: — I morgon äger en solförmörkelse rum, varför den reglementerade exercisen inställes. Men manskapet skall ställas upp kl. 9, varefter jag själv kommer och övertager kommandot samt förklarar fenomenet.

Korpralen till manskapet: — I morgon inställes den reglementerade exercisen. I stället låter kaptenen en solförmörkelse äga rum. Manskapet har att ställa upp sig klockan 9, varefter kaptenen själv kommer att förklara och kommendera fenomenet.

Telefonnumret
till
KVINNORNAS TIDNING
är
18070

REGNKAPPOR
utsäljes billigt direkt från lager
S. Ericsons Klädeslager
Järntorget 3, Wilsons hus, 2:dra vån. — Öppet 8—7.

Synnerligen gott och skört skall Ni finna att Bergmans Enkas, Sthlm, DELIKATESSBRÖD är. Prova blott!

ARLA MJÖLK
Distribution på glasflaskor.
Tel. 8578, 3699
ARLA MJÖLKSERVERING
Drottninggatan 13. Tel. 9096.

satte mer än några få francs och oftast vann, hennes "hög" växte småningom; där var den fina jobbarefrun, som sträckte fram sin trångt behandskade hand med ett brett guldarmband, och satte 20 francs, som kommo igen med andra 20, jag undrar, när hon slutade!). Där var den unge studenten, som försökte se ut som en rutinerad spelare, fast man såg, att det var hans första försök, där trängdes prinsessor med pantlånare och falskspelare. Där voro damerna av halvvärld, som läto sina manliga vänner "sätta" för sig, och som därför inga förluster hade — bara vinster! Där var äventyraren av lägre rang, som smög sig omkring och väl försökte passa på, om någon skulle låta en "guldfågel" falla; — vips sattes en fot därpå, sulan hade häftplåster, och så lönade det inte leta mer efter *det* myntet.

Salarne äro utstyrda med den mest slösande prakt: al fresco-målningar av framstående konstnärer, förgyllningar, kristall, bländande ljus från magnifika kronor. Där finnas flera bord i varje sal, och en lång rad salar. Hälften av dem måste alltid stå tomma och luftas, och kl. 12 eller 2 byter man om, men varje stol är då redan "viken" länge på förhand och många av spelarne ha' sina "maskots", (lyckoföremål), som kunna bestå av de bizarraste ting: en kiselsten, en liten dödskalle av ebenholz, någon ring eller annat smycke, någon liten djurbild, och därmed belägga de sin utvalda plats för att få "tur", och där sitta de sedan till nästa ombyte. När äta de, de *riktiga* spelarne — Jag har ingen aning! Där spelas natt och dag. Vi voro där på f. m. 11—12. I de inre rummen spelades baccarat, ett kortspel. Där fick inte sättas mindre än 20 francs. En ung förnäm utseende man kom in, växlade 2,000 fr., satte dem alla på *ett* kort, ehuru på olika punkter, och i nästa ögonblick strök croupièrens raka alltsammans i banken. Den unge blaserade eleganten ryckte på axlarne och gick.

Vid sidan om oss stod en ytterst elegant ung dam; hon satte varje gång 500 francs och hon vann oupphörligt, tills hennes behandskade hand var så full av sedlar, att hon inte kunde gripa om mer. Då gick hon in på restauranten vid sidan om spelsalen och satte sig att räkna vinsten. Jag skulle antaga minst 50- à 60,000 francs. När jag hör ordet "Vampyr", ser jag alltid denna varelse i bruna handskar och bruna plymer dricka absinth och räkna sedlar.

Vi hade fått nog och längtade efter ren luft, gingo ut längs terrassen, där jätterabatter av blekblå violer bildade de franska liljorna. Snart märkte vi, att en elegant vitklädd dam följde oss på diskret avstånd hela tiden i Monte Carlo. Det har sedan gått upp ett ljus varför! Vi hade klätt oss snyggt, förstås, men mörkt och enkelt för att alls inte "synas". Men troligen just därför "syntes" vi i denna vansinniga lyx och elegans. Damer i siden och spetsar och blommor och plymer, och några djupt dekolleterade kl. 11 på förm.! Och då vi till på köpet inte alls spelade, så såg det ju misstänkt ut, vad vi kunde vilja där, och så var en kvinnlig detektiv genast färdig att hålla ögat på oss misstänkta individer!

Så gick vi in i en liten restaurant för att dricka choklad, men när vi skulle betala, togo de inte emot italienska pengar! Franskt mynt därmot går över allt i Italien, och vi kommo ju från Bordighera. Så måste vi tillbaka i Casino för att få växlat — där emottages *allt!* — och där sågo vi en syn, varav det plågande minnet ännu dröjer kvar. Den där unge blaserade eleganten kom igen och förde vid armen den skönaste kvinna jag någonsin sett. Blond, högväxt, klädd med den utsöktaste smak i en äkta spetstoilett över crêmefärgat siden, mycket enkel stil. Hon hade ett madonnaansikte präglat av renhet och godhet, och med dem var en liten gosse, cirka 7 år. Barn få inte gå in i Casino — (lyckligtvis!) — och nu ville hon att gossen skulle vänta i vestibulen, medan föräldrarne gingo in. Den lille var rädd för att vara ensam i människo-strömmen och sade klagande på franska: "Jag vill inte, mamma! Jag är rädd!" — Men han fick ändå lov att sitta där, och satt och grät stilla för sig själv.

Hur skulle gåtan tydas? Måste modern göra våld på sig och gå med den i spelpassionen fångne unge maken, för att söka rädda honom från ruin, eller var även hon, trots änglautseendet, så gripen av samma lidelse, att hon glömde sina plikter som mor? — Och barnet? — Jag hade velat ta' den lille stackaren i mina armar och trösta honom, ett rikedomens barn i vitt sammet — och så arm! Men det vågar man inte och minst i Monte C., det bleve säkert missförstått — och för övrigt är min franska inte god nog för småttingar! —

Trädgårdarne i Monte Carlo öppnas icke på morgnarne förr än de blivit grundligt genomsökta, det händer icke så sällan, att en olycklig spelare skjutit sig en kula genom tinningen i något av buskagen. Det är som smöge giftiga ormar överallt under den tjusande blomsterprakten, och man är glad vända ryggen åt Monte C., trots dess bedårande skönhet och ideala läge, skyddat mot norr av "La Tête du chien", ett väldigt överhängande "block" med form av ett hundhuvud; åt väster ligger Monaco, där ägaren till spelnästet bor, fursten av Monaco, i sitt lilla, mot alla främmande nyfikna blickar skyddade residens. Där skall finnas ett alldeles underbart Ocean-museum, det utsöktaste i världen.

Det har flera gånger talats om att Casino i M. C. skulle stängas och hazardspelet förbjudas, men jag betvivlar det storligen, ty det är oftast "styrpinnarne" i världen, framför allt från England, som äro de bästa kunderna. *Mycket* höga namn kunde nämnas — och pesthålan får nog bli kvar. Jag kommer aldrig mer dit, ehuru det var intressant att kasta en blick in i detta fasans kaleidoskop med dess bländande färger.

Framför mig hänger en vacker fotografi av Rafaels: "Madonna d. gran duca", den unga, blyga modern med det sköna allvarsamma barnet. Den köpte min vän åt mig i Florenz för "vinsten" hon hade av att *inte* ha spelat i Monte Carlo.

— Vad mena egentligen människorna med djurfablerna, som de skriva? frågade den unga ugglan den gamla.

— Det är rena vanvettet, svarade den tillfrågade. Man låter oss djur *tala!* Det är lika barockt som om vi skreve fabler, i vilka vi läto människorna *tänka.*